

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-76>

Пукліч Ольга, аспірантка ХДАДМ (науковий керівник к.т.н., доцент кафедри реставрації та експертизи творів мистецтва Долуда А.). Харків, Україна

ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА ЄГОРА ШРЕЙДЕРА

Ключові слова: український імпресіонізм, живопис, харківська пейзажна школа, художні студії.

Puklich Olga, postgraduate KSADA Head of scientific work A. Doluda

PEDAGOGICAL LEGACY OF EGOR SHREIDER

Abstract. Egor Shreider, along with Serhii Vasylykivskiy, Petr Levchenko, Mykhailo Tkachenko, Mykhailo Berkos, Mykola Burachek, is a representative of the Kharkov landscape school. In 1875, the artist opened the first private art studio in Kharkov. he artist was fond of plein air painting and wrote sketches. Shreider's students were Levchenko, Tkachenko, Zarubin, Dosekin, Dela-Vos-Kardovska, Zefirov, Kotlyarevska, Istomin.

Key words: Ukrainian impressionism, painting, Kharkov landscape school, art studios.

Єгор Шрейдер, поряд з Сергієм Васильківським, Петром Левченком, Михайлом Ткаченком, Михайлом Беркосом, Миколою Бурачеком є представником харківської пейзажної школи.

Художник-новатор в 1875 році відкриває в Харкові першу приватну художню студію та обирає для себе шлях розвивати понад третину століття у нас ще такий тоді невизнаний напрямок в мистецтві, як імпресіонізм. Як відомо з публікацій Л. Соколюк, Т. Касьяненко, Л. Русакової, Є.Шрейдер отримав європейську художню освіту – навчався в Мюнхенській, а згодом в Штутгартській академії. Досить довгий час, як педагог-художник, стажувався та працював у Західній Європі. За картину «Малоросійський пейзаж з вітряками» отримав звання класного художника Санкт-Петербурзької академії мистецтв.

Серед художників, творчістю яких надихався Є. Шрейдер – митці барбізонської школи – Руссо, Коро, Мілле, Діаза, Добіньї, та імпресіоністи. Шрейдера приваблював пейзаж настрою, який тоді набув поширення. Художник захоплювався плернерним живописом та писав етюди. Першим серед харківських художників Шрейдер почав переглядати всю систему створення пейзажної картини, зважаючи на нові тенденції щодо етюдності. Він повністю відкидає умовний поділ на плани, надаючи простору гли-

Секція 2. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ МИСТЕЦЬКИХ ЗАКЛАДАХ ТА ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ

бину і протяжність, запроваджуючи діагональні побудови, фрагментарні композиції.

Як зазначено у виданні «Харківська школа рисунка», навчання у студії Шрейдера позбавлене будь якої академічної схоластики, живе і збагачене ентузіазмом вчителя, вдало кваліфікувало учнів. Як пейзажист Шрейдер багато уваги приділяв викладанню цього жанру. У студії він часто ставив натюрморти, використовуючи гілки різних дерев, кущів, що могло би потім допомогти при роботі на пленері.

Основним принципом системи навчання в студії Є. Шрейдера була робота з натурою. Це було по-провінційному старомодним на тлі різноманітних новітніх авангардних тенденцій у європейському мистецтві. Але саме таке уявлення про мистецтво стало основою та головною характерною особливістю одного з кращих учнів Шрейдера – Г.С. Верейського. Також учнями Є.Є Шрейдера були такі відомі художники другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст., як П.О. Левченко, М.С. Ткаченко, В.І. Зарубін, М.В. Досекін, О.П. Дела-Вос-Кардовська, К.К. Зефіров, М. Є. Котляревська, К.М. Істомін та ін.

В огляді виставки учнівських робіт студії Шрейдера критики відзначали, що вчитель занадто велику увагу звертає на швидкість початкового рисунка, бо швидше за все він прагнув розвинути в учнях важливу для пейзажистів якість швидко працювати на природі.

Створюючи студії в Харкові, Катеринославі, Ялті, Шрейдер був провідником нових мистецьких ідей як у художній освіті, так і у пейзажному живописі, його студії надавали можливість для експериментування в навчальному процесі та здійснювали підготовку до вступу у вищі художні навчальні заклади.